

GLOBAL KONTEKSTDA TIL O'QITISHDAGI STRATEGIYALAR VA INNOVATSIYALAR

N. Axmatova¹

Annotatsiya:

Mazkur maqola xalqaro kontekstda til ta'limi sohasidagi yangi o'zgarishlarni taqdim etadi. Strategiya va innovatsiyalarning muhim roli va o'rni muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: global, til ta'limi, strategiyalar, innovatsiyalar, til yutuqlari va kamchiliklari.

doi: <https://doi.org/10.2024/25s6c119>

Kirish

Bugungi rivojlanib borayotgan zamonda har bir sohada yangilanishlar va rivojlanishlar yuz bermoqda. Va albatta, bu kabi yuksalishlar inson va uning ongi ishlab chiqqan mexanizmlar tomonidan amalga oshirilmogda. Jumladan hozirgi kunda har bir davlat o'zining tilini rivojlantirishga, uni sayqallashga va boyitishga harakat qilmoqda. Shuni aytib o'tish joizki, ayrim tillar rivojlanib havodek tez tarqalayotgan bo'lsa, ba'zilari esa umuman muomaladan chiqmoqda, o'lik tillarga aylanmoqda. Ingliz tili misolida so'z yuritadigan bo'lsak, bu tilning ravnaqi va yutuqlari. ko'paymoqda. Bir og'iz so'z bilan aytganda: havo tiliga aylandi. Ijtimoiy tarmoqlarning, dunyo tan olgan kompaniya va saytlarning asosiy tili bu ingliz tiliga aylandi.

Asosiy qism

Global kontekst o'z o'rni va mavqeiga ega bo'ldi. Hozirgi til ta'lim taraqqiyoti yangi yo'nalish innovatsiya va innovatsion pedagogikani maydonga olib chiqdi. Innovatsiya o'zi nima? Innovatsiya (inglizcha. innovationas kiritilgan yangilik, ixtiro) 1) texnika va texnologiya avlodlarini almashtirishni ta'minlash uchun iqtisodiyotga sarflangan mablag'lar; 2) ilmiy-texnika yutuqlari va ilg'or tajribalarga asoslangan texnika, texnologiya, boshqarish va mehnatni tashkil etish kabi sohalardagi yangiliklar, shuningdek, ularning turli sohalar va faoliyat doiralarida qo'llanilishidir. "Innovatsion pedagogika termini va unga xos bo'lgan tadqiqotlar G'arbiy Yevropa va Amerika Qo'shma Shtatlarida 60- yillarda paydo bo'ldi. Yangilik kiritishning sotsial-psixologik aspekti amerikalik innovatik E Rodjers tomonidan ishlab chiqilgan. U yangilik kiritish jarayoni qatnashchilarining toifa (tip) lari tasnifini, uning yangilikka bo'lgan munosabatini, uni idrok qilishga shayligini idrok etadi. So'z isboti bilan. deganlaridek innovatsiyalar til ta'limida ham muhim rol o'ynayotganiga guvohmiz. Misol uchun, kimdir yangi tilni o'rganmoqchi bo'lsa bir qator qulayliklar mavjud. Tillarni uyda o'tirgan holatda ham o'rgnish onlayn va oflayn tizimlarning rivojlanganligi mobil aloqa vositalaridan ham bepul o'rganish imkoniyatiga egamiz Bu esa birgina til o'rganib bo'lib, dunyoni sayohat qilishga

¹ Axmatova Nafisa Farhodjon qizi, Samarqand davlat chet tillari instituti talabasi

va pul topishga imkon yaratadi. Inson yangi til o'rganganini sayin uning fikrlash qobiliyati dunyoqarashi keng bo'ladi. Omma orasida o'zini yo'qotib qo'ymaydi.

Til ta'limida ham bir qator strategiyalar qo'llanilmoqda. Strategiya bu biron yutuq maqsadga erishishda tuzilgan va u asosida harakat qilinadigan Reja va qoidalar to'plamidir. Hududida ta'lim, haqida gap bor o'qitish va o'qitish strategiyalari ta'lim jarayonini takomillashtirishga yordam beradigan texnikalar to'plamiga murojaat qilish. Masalan, kontentni tashkil qilish strategiyasi haqida gapirish, xulosa qilish yoki konturni tuzish kabi turli xil usullardan foydalangan holda vazifa oldida qanday harakat qilish haqida gapirish mumkin. So'nggi yillarda til ta'limi rivojida yangi axborot texnologiyalaridan foydalanish masalasi tobora ko'tarilmoqda. Bu nafaqat texnik vositalar balki o'qitishning yangi usullari va shakllari, o'quv jarayoniga yangicha yondashuvdir. Chet tillarning asosiy maqsadi maktab o'quvchilarining kommunikativ madaniyatini shakllantirish va rivojlantirish, chet tilini amaliy o'zlashtirishga o'rgatishdir. Texnologiyalarning eng ilhomlantiruvchi jihati - bu butun dunyodagi tomoshabinlarni qamrab olish qobiliyatidir. Tilni o'rganishda bu mahalliy o'qituvchilarni jalb qilish va talabalar ona tilida so'zlashuvchilar tomonidan o'qitiladigan kurslarga kirish - bu to'g'ri immersiyani ta'minlash demakdir. Til ta'limini onlayn ravishda qabul qilish deyarli har kimga ushbu kurs va uning manbalaridan foydalanish imkoniyatini beradigan eshikni ochadi. Ta'lim markazlaridagi tillarni o'rganish texnologiyasi kelajak emas, balki hozirgi ta'limdir. Sinfda yangi texnologiyalardan foydalanish tilni o'zlashtirish yoki unga ega bo'lish uchun mukammal qo'shimcha bo'ldi va texnologik qo'llab-quvvatlash bilan birga ingliz tili kurslari o'qishda muvaffaqiyat qozonishni istagan talabalar uchun eng samarali

Xulosa

Bundan tashqari muvaffaqiyatli o'qituvchilarni tayyorlashda ham texnologiyalar ko'proq foyda keltiradi. Aslida, muvaffaqiyatli o'qituvchilar - bular shaxslararo va shaxslararo munosabatlarning yuqori darajalariga ega va ular bolalar bilan tanishish uchun real imkoniyatlarga ega, qaerda bo'lishidan qat'i nazar va ularning so'zlarini chin dildan eshitish. Bundan tashqari, muvaffaqiyatli o'qituvchilarga ega bo'lishi kerak, o'qitiladigan materialni va uning kamtarligini, sevimli shaxsiyatini va ularning o'zaro munosabatini chuqur anglash va ularning o'quvchilari bilan aloqa qilish va ularga bo'lgan hurmat. Bundan tashqari, muvaffaqiyatli ingliz tili o'qituvchilari mavjud texnologiyalardan maksimal darajada foydalanishlari kerak, o'quv xonalari va shuningdek, o'z o'quvchilari uchun Internetdan yuklab olingan qiziqarli materiallardan foydalanadilar.

Global kontekstda tilning lug'at boyligi va rivojlanishida mamlakat fuqarolarining o'rni beqiyosdir. Til qachon rivojlanadi? Qancha ko'p inson o'rgansa va etibor bo'lganida rivojlanadi, sayqallanadi

Foydalanilgan adabiyotlar:

- [1]. Johnson, K. E. *The Sociocultural Turn and Its Challenges for Second Language Teacher Education.* // *TESOL Quarterly.*, London., 2006.
- [2]. Ilin I.N. *Muomala san'ati. Pedagogik izlanish-I.* P. Bajenova-T. O'qituvchi, 1990
- [3]. *Internet manbalari.*